

Even voorstellen

Corine Eising

Hallo, ik ben Corine en sinds kort maak ik deel uit van het bestuur van Avifauna en de redactie van de Grauwe Gors. Hoewel ik al een aantal jaren lid ben van Avifauna moet ik tot mijn spijt bekennen dat ik nog niet erg actief ben geweest binnen de vereniging. Ik ken dus nog weinig mensen en er zullen ook niet zoveel mensen zijn die mij kennen. *Daarom bij deze 'even voorstellen'.*

Veldwerkenue

Met twee ouders van boerenafkomst zat ook bij mij de interesse voor alles wat groeit en bloeit er al jong in. Ieder weekend gingen we eropuit, lekker wandelen. Toen ik zeven was verhuisden we naar een heel klein dorpje op het platteland en dat vond ik fantastisch. Mijn ouders hebben iedere keer heel wat moeite moeten doen om mij 's avonds weer naar binnen te krijgen... Helaas bestond er bij ons in de buurt (de Noordoostpolder) geen afdeling van de NJN of JNM; dat zijn fenomenen waar ik pas van hoorde toen ik ging studeren. Achteraf gezien een gemiste kans; nu kost het veel meer moeite om al die vogel-, insecten- en plantennamen in me op te nemen.

In 1988 kwam ik biologie studeren in Groningen. Zelfs voordat ik daadwerkelijk begon te studeren was al duidelijk welke richting ik zou gaan volgen: dierecologie. Binnen deze richting wordt gekeken naar de relaties tussen dieren en hun omgeving. Dat klinkt heel breed en dat is het ook: allerlei soorten onderzoeken zijn hierin in te passen. Tijdens mijn twee hoofdafstudeeronderwerpen heb ik allereerst gekeken naar gedrag en terreinge-

bruik van Heckrunderen (een teruggefokt oer-rund) in de Oostvaardersplassen. Een van de leukste dingen die we daarbij opgemerkt hebben is dat deze runderen eigenlijk best veel op de wilde buffels in Afrika lijken! De koeien, kalveren en jonge stieren zitten in een grote gemengde kudde, behoed door enkele dominante stieren. Het merendeel van de volwassen stieren zit echter in kleine groepjes bij elkaar, ver bij de koeien vandaan. Uit onze gedragsobservaties bleek dat de stieren in de gemengde kudde maar één ding aan hun kop hebben (juist ja, het bevruchten van de dames) en dus aan eten niet toekomen. Hierdoor gaan ze in conditie achteruit en kunnen ze op een gegeven moment de concurrentie met de andere stieren niet meer aan. Dan wordt het tijd om een rustig plekje op te zoeken buiten de gemengde kudde, waar ze alle tijd aan eten kunnen besteden om zo snel mogelijk weer op krachten te komen. Daarna begint het hele liedje weer opnieuw... Veel tijd om te vogelen was er niet over maar je liep natuurlijk wel tegen van alles en nog wat aan. Heel bijzonder was het in die tijd (1991) om eens een Grote Zilverreiger of Lepelaars te zien. Mijn mooiste

Een nestje kokmeeuwkuikens

observatie daar was van een soort waarvan ik tot dan toe nog nooit had gehoord. Op een vroege ochtend verstoorden we een Wespendif die bezig was een bijennest uit te graven!

Daarna volgde in 1993 een onderwerp in de jungle van Sumatra, Indonesië. Een jaar lang achter groepen Thomas' langoeren (een soort grijswitte apen) aangerend door de jungle van het Gunung Leuser park. Ons kamp, waar we met vier Nederlandse meiden zaten, was ook midden in de jungle en de omstandigheden waren dus behoorlijk primitief. Ik kan je verzekeren dat je daar een boel van leert! Over wetenschap, doorzetten, vriendschap, jezelf, samenwerken met mensen van een andere cultuur en natuurlijk vogelen. Een van de belangrijkste vogellessen was dat vogels kijken in tropisch regenwoud behoorlijk '@!\$&@!' is! Iedere ochtend werden we rond zonsopkomst begroet door een stijgend toonladdertje en 's avonds gedag gezegd door een dalend toonladdertje (en dan nog vals ook), maar ik heb de uitvoerende artiesten nooit op naam kunnen brengen. Geweldig was het om daar, wanneer je eindelijk eens een opening in

Een vliegvlug jong met een vers aangelegd vleugelmerk (inderdaad, het kost even moeite om ze goed af te kunnen lezen)

het hoge bladerdak had, een van de zeven verschillende soorten neushoornvogels over te zien vliegen! Helaas is de situatie rond dat gebied, al is het een nationaal park, alleen maar slechter geworden. Neushoornvogels zijn er nu al bijna niet meer te vinden: gestroopt, geïjmd, gevangen en beroofd van hun nestgelegenheid door de kap van de woudreuzen. Daarna ben ik me zowel privé als werkmag meer op de vogels gaan toeleggen. Mijn vriendje Leo, inmiddels mijn man, die ik ontmoette tijdens de studie, was een veel fanatiekere vogelaar en bracht zijn enthousiasme op mij over. Zijn ouders werkten op dat moment in Thailand, een ideale bestemming om op vo-

gelvakantie te gaan! Wel moet je daar bijna helemaal opnieuw beginnen met vogelen, zoveel andere soorten en families! Met de raarste namen ook, wat stel je je nou voor bij een 'Vernal Hanging Parrot'? De meest kleurrijke, spectaculaire soorten zijn me het best bijgebleven: sunbirds, flowerpeckers, minivets, ijsvogels, prachtig. Na mijn afstuderen in 1995 schreef ik samen met mijn beste vriendin Karen een aantal beurzen aan om naar Namibië te gaan om daar onderzoek te doen aan de African Marsh Warbler (Kortvleugelkarekiet) *Acrocephalus baeticatus*. Mensen vroegen zich af waarom we nu perse zo ver weg moesten om aan een soort te werken die nauwelijks van de Kleine Karekiet is te onderscheiden. Echter, van deze soort was eigenlijk nauwelijks iets bekend en dat had de interesse getrokken van onze begeleider, die zelf uitvoerig onderzoek had gedaan aan de verwante Seychellen Warbler. Deze soort leeft op geïsoleerde eilandjes in de Indische Oceaan en heeft een broedsysteem dat aangepast is aan deze situatie. Zo blijven de nakomelingen veelal op het eigen territorium om de ouders te helpen met het opvoeden van het volgende broedsel voordat ze zelf ergens de kans krijgen. Omdat de African Marsh Warbler in kleine 'eilanden' van rietmoerassen in de Namib Woestijn broedt zou deze soort mogelijk te vergelijken zijn met de Seychellen Warbler. Inderdaad komt 'coöperatief' broeden ook bij deze soort voor, maar in veel mindere mate. Jonge vogels gokken er toch vaker op dat ze de lange, droge zoektocht naar andere geschikte broedgebieden zullen overleven. De zuidelijke landen in Afrika lenen zich ook uitstekend voor vogelvakanties; Wouter schreef het al in zijn 'even voorstellen' twee Gorzen geleden. Zimbabwe is geweldig en zo ook de Okavango Delta in Botswana en Etosha National Park in Namibië. Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik met zo'n soortenrijkdom om me heen een heel gemakzuchtige vogelaar ben geworden. Om de een of andere reden ben ik voor 'groot en rood' eerder te porren dan voor 'klein, bruin en schuw'. Dit heeft tot gevolg dat ik in Nederland toch wat minder fanatiek ben. Tijd dus om daar eens verandering in te brengen en die gelegenheid is er zeker nu ik wat actie-

ver bij Avifauna betrokken ben. Inmiddels ben ik bijna klaar met mijn promotieonderzoek naar de effecten van moederlijke investering op groei, overleving en gedrag van haar nakomelingen. Ik bestudeer hierbij met name de effecten van geslachtshormonen zoals testosteron op kokmeeuwkuikens. Ik heb hierover ook al eens een praatje mogen houden bij Avifauna. Mijn bevindingen in een notendop zijn dat moeders, afhankelijk van koloniedichtheid en vegetatiehoogte meer of minder testosteron in hun eieren stoppen. Dit bereidt de kuikens voor op de mate van competitie die ze rond hun nest zullen tegenkomen. Daarnaast neemt ook binnen een legsel het hormoongehalte toe. Het lijkt gunstig te zijn voor een als laatste uitgekomen kuikentje om wat meer hormonen te hebben. Het beïnvloedt hun gedrag, ze bedelen fanatieker om voedsel en krijgen dus ook meer, waardoor ze beter groeien. Ook op de lange duur heeft deze vroege blootstelling aan testosteron effect. Kuikens uit eieren met hoge testosteronspiegels ontwikkelen eerder een adult verenkleed en vertonen al eerder voor de Kokmeeuw karakteristieke displays. Door mijn studie en hobby heb ik hopelijk een redelijke kennis opgedaan van vogelonderzoek en de moeilijkheden en beperkingen die daarbij een rol spelen. Dat is, geloof ik, ook de reden geweest van het huidige Avifaunabestuur en de redactie om mij te vragen eens met hen mee te denken. Dat vind ik een hartstikke leuke uitdaging; ik kan er zelf nog veel van leren. Als bestuurslid met als aandachtspunt 'onderzoek' ben ik voor de leden van de vereniging ook aanspreekbaar voor vragen of problemen die hiermee te maken hebben. Graag zouden we wat meer leden wat nauwer bij de activiteiten van de vereniging willen betrekken. Kijk nog eens in de Gors of op de website, er zijn veel werkgroepen die altijd enthousiaste mensen kunnen gebruiken. Of wanneer je zelf met ideeën rondloopt een bepaalde soort of vraag te gaan bestuderen, maar je weet niet zo goed hoe of wat, dan kun je ook altijd met vragen bij het bestuur, of bij mij, aankloppen. Het lijkt me leuk om wat meer mensen binnen de vereniging te leren kennen, dus hopelijk tot ziens, schrijfs of mails.